58. DERS

CİNSİNİ NEFYEDEN 'LÂ' EDATI

CİNSİNİ NEFYEDEN 'LÂ'

Esasen, cinsini nefyeden '***Lâ***' edatı, ismini nasp, haberini ref etmesi nedeniyle '***İnne ve Benzerleri***' grubundan sayılmaktadır. Ancak bu edat, amel edebilmek için (cümle içerisinde fonksiyonel olabilmek için) '***İnne ve Benzerleri***' grubunda yer alan harflerden farklı olarak kendine has bazı özel şartlar istediğinden gramer kitaplarında müstakil bir konu olarak ele alınmaktadır.

Edat, hemen önünde yer alan kelimenin cinsinden olan tüm varlıkları nefyetmesi (olumsuzlaması) sebebi ile '**Cinsini Nefyeden Lâ**' (***Ait Olduğu Grubun Bütün Fertleri İle İlgili Bir Olumsuzluk Kavramını Bildiren Lâ***) adını almıştır. Dolayısıyla, bu edatla başlayan cümlelere anlam verirken daima '***Hiç ...***' veya '***Hiçbir ...***' kelimeleri ile giriş yapmak uygun düşmektedir.

Cinsini Nefyeden Lâ edatının amel edebilmesi, yâni ismini nasp, haberini ref edebilmesi için şu üç şartın aynı anda bulunması gerekmektedir:

1. '***Lâ***'nın isminin nekire olması
2. '***Lâ***'nın isminin, '***Lâ***' edatından hemen sonra gelmesi (araya başka kelime girmemiş olması)
3. '***Lâ***'nın başına harf-i cer gelmemiş olması

Cinsini Nefyeden Lâ edatı, yukarıdaki üç şartı aynı anda ihtiva etmediğinde, yâni aşağıdaki durumlardan herhangi birisi söz konusu olduğunda amel edemez:

1. '***Lâ***'nın isminin marife olması durumunda
2. '***Lâ***' ile isminin arası açıldığında (araya başka kelime girince)
3. '***Lâ***'nın başında harf-i cer bulunması durumunda

CİNSİNİ NEFYEDEN 'LÂ'NIN İSMİNİN İRÂBI

Cinsini nefyeden 'Lâ' edatının isminin irabında iki durum söz konusudur. Cinsini nefyeden 'Lâ'nın ismi;

1. '***Muzâf***' veya '***muzâfa benzer***' olduğunda mansuptur.
2. '***Muzâf***' veya '***muzâfa benzer***' olmadığında -yâni 'müfret' olduğunda- ne üzere nasp oluyorsa o hal üzere mebnî kabul edilir.

Not: 2. maddede yer alan cümleden de açıkça anlaşılacağı üzere burada '***müfret***' ile kastedilen '***muzâf***' veya '***muzâfa benzer***' olmayan demektir.

ÖNEMLİ NOT

Şibh-i Muzâf, '*tamlamaya benzeyen terkip*' demektir. Arapça'da; ism-i fâil, ism-i mefûl, sıfat-ı müşebbehe, ism-i tafdil, mübalağalı ism-i fâil gibi fiilden türetilmiş olan bazı kelime türleri vardır ki, bunlar bazan kendilerinden sonra gelen ve anlamsal yönden kendileri ile ilintili olan kelime veya harflerle birlikte kullanılırlar. İşte '***fiilimsi***' olarak da adlandırdığımız söz konusu sözcük türleriyle, bu sözcüklerin muhtevasındaki eylemden bir şekilde etkilenen -bu fiilimsilerin fâili, mefûlün bihi, câr-mecruru olarak- sözcüklerin oluşturmuş olduğu tamlamaya benzer bu yapılara '***şibh-i muzâf***' adı verilmektedir. Şu örnekleri inceleyiniz:

لَا حَسَنًا خُلُقُهُ \ لَا وَاسِعًا صِيتُهُ

لَا مُحْتَرَمًا وَالِدَيْهِ \ لَا شَارِبًا اَلْخَمْرَ

لَا مُشْتَرِكًا فِي الرِّحْلَةِ \ لَا خَيْرًا مِنْ .....

Cinsini Nefyeden Lâ'nın İsminin Müfret Oluşu ile İlgili Örnek Cümle		
Lâ'nın Haberi (Mahallen Merfû)	Lâ'nın İsmi (Fetha Üzere Mebnî)	Cinsini Nefyeden Lâ
فِي الْإِسْلَامِ	مُحَابَاةَ	لَا
İslam'da, kesinlikle (hiç/asla) kayırmacılık yoktur.		

CİNSİNİ NEFYEDEN 'LÂ'NIN İSMİNİN 'MÜFRET' OLUŞU İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

(1) لَا سَحَابَ فِي السَّمَاءِ مُنْذُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ.

Üç günden beri havada hiç bulut yok.

(2) أَنْتُمْ أَصْدِقَاءُ مُخْلِصُونَ لَا شَكَّ فِي ذٰلِكَ.

Sizler samimi dostlarsınız, buna şüphe yok.

(3) الم، ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ.

Elif Lâm Mîm, O, kendisinde hiçbir şüphe olmayan kitaptır.

(4) لَا مُسَافِرِينَ فِي مَحَطَّةِ الْقِطَارِ الْآنَ.

Şu anda, tren garında hiçbir yolcu bulunmamaktadır.

(5) قَالَ رَئِيسُ الْجَمْعِيَّةِ بِصَرَاحَةٍ: لَا خَائِنَ بَيْنَ أَعْضَاءِ جَمْعِيَّتِنَا أَبَدًا.

Dernek başkanı, açık bir dille 'derneğimiz üyeleri arasında hiçbir hain yoktur' dedi.

(6) لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَى أَعْجَمِيٍّ وَ لَا أَعْجَمِيٍّ عَلَى عَرَبِيٍّ إِلاَّ بِالتَّقْوَى.

Hiçbir Arabın Aceme, Acemin de Araba karşı, takva kriteri dışında üstünlüğü yoktur.

(7) آيَةُ "لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ" دُسْتُورٌ أَسَاسِيٌّ فِي حُرِّيَّةِ الْفِكْرِ وَ الْعَقِيدَةِ.

"Dinde zorlama yoktur" ayeti, fikir ve inanç özgürlüğü konusunda temel bir ilkedir.

(8) لَا رَيْبَ فِي أَنَّ هٰذَا الرَّجُلَ الْمُسِنَّ وَ الْمِسْكِينَ مَعْصُومٌ.

Bu yaşlı ve zavallı adamın masum olduğuna kuşku yok.

(9) قَالَ النَّبِيُّ (ص): لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ.

Hz. Peygamber, 'Yaratıcıya isyan teşkil eden hususlarda yaratılmışlara itaat olmaz' buyurmuşlardır.

(10) قَالَتِ الْعَجُوزُ الْهَزِيلَةُ: لَا ثَرْوَةَ وَ لَا كَنْزَ أَثْمَنُ مِنَ الصِّحَّةِ وَ الْعَافِيَةِ.

Cılız kocakarı, 'hiçbir servet ve hazine sağlık ve afiyetten daha kıymetli değildir' dedi.

(11) قَالَ النَّبِيُّ (ص) فِي حُقُوقِ التِّجَارَةِ: لَا ضَرَرَ وَ لَا ضِرَارَ.

Hz. Peygamber, ticaret hukuku ile ilgili (bir prensip) olarak 'Zarar vermek ve birbirine zarar vermek yoktur' buyurmuşlardır.

(12) لَا مُهَنْدِسِينَ يَابَانِيِّينَ مُشْتَرِكُونَ فِي هٰذَا الْمَشْرُوعِ.

Bu projeye hiçbir Japon mühendis iştirak etmemiştir.

(13) لَا أَحَدَ يَقْبَلُ فِكْرَتَكَ هٰذِهِ لأَنَّهَا دَاحِضَةٌ مِنْ عِدَّةِ جَوَانِبَ.

Birkaç yönden tutarsız olduğu için senin bu düşünceni hiç kimse kabul etmez.

(14) اِسْتَأْنَفَ الْخَطِيبُ كَلاَمَهُ قَائِلاً: لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ.

Hatip, konuşmasına 'güvenilirlik' vasfı olmayanın Allah'a (sağlam) inancı da olmaz' diyerek başladı

(15) لَا عَهْدَ لِمَنْ لَا وَفَاءَ لَهُ.

Sadakati olmayan kimsenin (akitlere) bağlılığı da olmaz.

(16) لَا أَطِبَّاءَ إِخْصَائِيِّينَ مَوْجُودُونَ فِي مُسْتَشْفَاهُمْ.

Hastanelerinde hiçbir uzman doktor yok.

(17) لَا شَكَّ فِي وُجُودِ اللهِ وَ وَحْدَانِيَّتِهِ وَ أَزَلِيَّتِهِ وَ أَبَدِيَّتِهِ.

Allah'ın varlığında, birliğinde, ezeli ve ebedi oluşunda hiçbir şüphe yoktur.

(18) قَالَ وَزِيرُ الْعَدَالَةِ مُفْتَخِرًا: لَا مَظْلُومِينَ وَ لَا مَغْدُورِينَ فِي بَلَدِنَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ.

Adalet bakanı gururla, 'Allah'a şükür, ülkemizde haksızlığa uğramış hiç kimse yok' dedi.

(19) لَا مُسَافِرِينَ غَادَرُوا الطَّائِرَةَ حَتَّى الْآنَ.

Şu ana kadar, hiçbir yolcu uçaktan ayrılmadı.

(20) لَا نَزِيلَ وَ لَا زَبُونَ فِي فُنْدُقِنَا مُنْذُ أَيَّامٍ.

Günlerden beridir otelimizde ne misafir ne de müşteri var.

(21) لَا كَسْلَانَ بَيْنَ الطُّلَّابِ الَّذِينَ تَلَقَّوْا الدَّرْسَ مِنِّي.

Benden ders alan öğrenciler arasında hiçbir tembel öğrenci yok.

(22) لَا فُقَرَاءَ فِي قَرْيَتِهِمْ لِأَنَّ أَغْنِيَاءَ الْقَرْيَةِ مُحْسِنُونَ.

Köylerinde hiç yoksul insan yok. Zira köyün zenginleri hayırsever insanlar.

(23) لَا أَطِبَّاءَ إِخْصَائِيِّينَ فِي مُسْتَشْفَانَا لِفَحْصِ الْمَرِيضِ الْمُصَابِ بِالْإِيدْزِ.

Hastanemizde, aids'li hastayı muayene edebilecek uzman doktorlar yok.

(24) لَا فَيْلَسُوفَ حَلَّ قَضِيَّةَ الْأَبَدِيَّةِ وَ اللَّاأَبَدِيَّةِ.

'Sonsuzluk' ve 'sonluluk' problemini çözmüş hiçbir filozof yoktur.

(25) يَقُولُ مَثَلٌ تُرْكِيٌّ: لَا دُخَانَ يَخْرُجُ مِنْ غَيْرِ نَارٍ.

Bir Türk atasözü şöyle der : 'Ateş olmayan yerden duman çıkmaz'.

(26) دَافَعَ الرَّئِيسُ عَنْ رِفَاقِهِ قَائِلاً: لَا حَاقِدِينَ بَيْنَنَا بِأَسْبَابٍ تَافِهَةٍ.

Başkan, 'içimizde, sudan sebeplerle kin güden hiç kimse yoktur' diyerek arkadaşlarını savundu.

(27) لَا كَذَّابِينَ وَ مُتَمَلِّقِينَ وَ مُدَاهِنِينَ مَحْبُوبُونَ فِي الْمُجْتَمَعِ الْفَاضِلِ.

Erdemli bir toplumda; yalancı, dalkavuk ve yağcı insanlar sevilmez.

(28) لَا أَحَدَ مِنَّا يَشُكُّ فِي هٰذَا الْخَبَرِ الَّذِي مَصْدَرُهُ وَكَالَةُ أَنْبَاءِ أَنَاضُولَ.

Hiçbirimiz, kaynağı Anadolu Haber Ajansı olan bu haberden şüphe etmiyoruz.

(29) لَا مُدِيرِينَ وَ لَا مُوَظَّفِينَ مَوْجُودُونَ الْآنَ فِي أَمَاكِنِ أَعْمَالِهِمْ.

Ne müdürler ne de memurlar görevlerinin başındaydı.

(30) لَا مُحَاضِرَ وَ لَا مُقَدِّمَ فِي قَاعَةِ الْاِجْتِمَاعِ حَالِيًّا.

Şu anda ne konferansı verecek kişi, ne de sunucu toplantı salonunda yok.

(31) لَا فَائِدَةَ لَنَا مِنْ هٰذِهِ الْمَجْهُودَاتِ إِنْ لَمْ نَكُنْ مُخْلِصِينَ فِي أَعْمَالِنَا.

Samimi olmadığımız sürece bu emeklerden hiçbir fayda temin edemeyeceğiz.

(32) كَانَ يَنْصَحُنِي أُسْتَاذِي دَوْمًا قَائِلاً: لَا عِلْمَ بِلَا اجْتِهَادٍ.

Hocam hep 'gayret olmadan ilim olmaz' diyerek bana nasihatte bulunurdu.

(33) هَمْهَمَ مُدِيرُ الْمُسْتَشْفَى قَائِلاً : لَا نَسَبَ لِهٰذَا الطِّفْلِ الْمِسْكِينِ وَ لَا حَسَبَ.

Hastane müdürü, 'bu zavallı çocuğun ne soyu ne de sopu belli' diyerek mırıldandı.

(34) كَانَتْ عَلَى بَابِ الضَّرِيحَةِ لَوْحَةٌ مَكْتُوبٌ عَلَيْهَا: لَا شَيْءَ عَلَى الْأَرْضِ بَاقٍ.

Türbenin kapısında, üzerinde 'Yeryüzünde hiçbirşey baki değildir' yazan bir levha vardı.

(35) غَضِبَ الْمُدَرِّبُ عَلَى اللاَّعِبِينَ الْمُنْهَزِمِينَ صَارِخًا فِي وُجُوهِهِمْ: لَا أَحَدَ مِنْكُمْ أَدَّى مُهِمَّتَهُ بِأَكْمَلِهَا.

Antrenör, yenilgiye uğrayan oyuncuların yüzüne karşı, 'hiçbiriniz görevinitam anlamıyla yapmadı' diye bağırarak öfkelendi.

(36) كَانَ جَدِّي يَقُولُ دَائِمًا حِينَمَا يَغْضَبُ: لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ.

Dedem çok kızdığı zaman hep lâ havle çekerdi.

(37) قَالَ السَّائِحُ الْفَرَنْسِيُّ: "لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ" فَصَارَ مُسْلِمًا.

Fransız turist 'Lâ ilâhe İllallah, Muhammedu'r-Rasulullah' dedi ve müslüman oldu.

Cinsini Nefyeden Lâ'nın İsminin Şibh-i Muzâf Oluşu ile İlgili Örnek Cümle		
Lâ'nın Haberi (Mahallen Merfû)	Lâ'nın İsmi (Fetha ile Mansup)	(Cins. Nef. Lâ)
يُفْلِحُ	مُفْتَرِيًا عَلَى النَّبِيِّ	لَا
Peygambere iftira eden hiçkimse iflah olmaz.		

Cinsini Nefyeden Lâ'nın İsminin Muzâf Oluşu ile İlgili Örnek Cümle		
Lâ'nın Haberi (Mahallen Merfû)	Lâ'nın İsmi (Fetha ile Mansup)	(Cins. Nef. Lâ)
يَسُوقُ	مُتَنَاوِلَ كُحُولٍ	لَا
Alkol alan hiçkimse şoförlük yapamaz.		

CİNSİNİ NEFYEDEN 'LÂ'NIN İSMİNİN 'MUZÂF' VE 'MUZÂFA BENZER' OLUŞU İLE İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

(1) لَا قَدِيمَ عَهْدٍ بِالْإِسْلاَمِ يَفْضُلُ مَنْ دَخَلَ فِي الْإِسْلاَمِ حَدِيثًا.

İslam'a ilk önce giren hiçkimsenin, sonra giren kimseye üstünlüğü yoktur.

(2) لَا قَرِيبًا مَسْكَنُهُ مِنْ مَقَرِّ الْقِبْلَةِ أَعْظَمُ شَأْنًا مِنَ الْبَعِيدِ.

Evi kıbleye yakın olan hiçkimsenin durumu, uzak olandan daha iyi değildir.

(3) لَا سَاعِيًا فِي الْخَيْرِ مَلُومٌ بَلْ مَمْدُوحٌ.

Hayır için koşuşturan hiçkimse kınanmaz, aksine methedilir.

(4) لَا خَائِنِي الْأَمَانَاتِ مَحْبُوبُونَ بَيْنَ النَّاسِ أَبَدًا.

Emanete ihanet eden hiçkimse insanlar arasında sevilmez.

(5) لَا مُتَعَاوِنِينَ عَلَى الْخَيْرِ نَادِمُونَ بَلْ مَسْرُورُونَ وَ سُعَدَاءُ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ.

Hayırda yardımlaşan hiçkimse bu dünyada ve ahirette pişman olmaz, aksine memnun ve mutlu olur.

(6) لَا مُقَصِّرًا فِي وَاجِبَاتِهِ الْخَاصَّةِ وَ الْعَائِلِيَّةِ مَحْبُوبٌ بَيْنَ مَعَارِفِهِ.

Kişisel ve ailevi görevlerinde kusur işleyenler, yakınları arasında sevilmezler.

(7) لَا مُخْلِصًا لِوَطَنِهِ مُقَصِّرٌ فِي أَدَاءِ وَاجِبِهِ.

Vatanına karşı samimi olan hiçkimse görevini yerine getirmede kusur etmez.

(8) لَا طَالِبِي حَقٍّ تَضِيعُ حُقُوقُهُمْ مَا دَامُوا صَادِقِينَ وَ مُنْتَبِهِينَ.

Doğru sözlü ve uyanık olduğu sürece, hakkını arayan hiçkimsenin hakkı zayi olmaz.

(9) لَا مُسْتَقِيمًا خُلُقُهُ وَ عَيْشُهُ مَذْمُومٌ بَيْنَ النَّاسِ حَوْلَهُ.

Ahlak ve yaşantı bakımından istikrarlı olan hiçkimse, çevresindeki insanlar tarafından kınanmaz.

(10) فِي مُعْتَقَدَاتِنَا، لَا غَافِرًا الذَّنْبَ وَ لَا قَابِلاً التَّوْبَةَ إِلاَّ اللهُ سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى.

İnancımıza göre, Allahu Teâlâ'dan başka, günahları bağışlayan ve tevbeleri kabul eden hiçkimse yoktur.

(11) دَافَعَ الْعَمِيدُ عَنْ مُوَظَّفِيهِ قَائِلاً: لَا حَارِسِي كُلِّيَّتِنَا مُهْمِلُونَ فِي أَدَاءِ وَاجِبَاتِهِمْ.

Dekan, 'fakültemiz bekçilerinden hiçbiri görevinde ihmalkar değildir' diyerek personelini savundu.

(12) كَانَ أَبِي يُكَرِّرُ هٰذَا الْكَلَامَ دَائِمًا: لَا مُتْقِنِي عَمَلٍ نَادِمُونَ مِمَّا فَعَلُوهُ.

Babam, herzaman şu sözü tekrarlardı : 'İşini sağlam yapan hiçkimse, yaptığı işten ötürü pişmanlık duymaz'.

(13) لَا مُعْتَنِيَاتٍ بِالْخِدَمَاتِ الْمَنْزِلِيَّةِ مَذْمُومَاتٌ مِنْ قِبَلِ الْحَمَوَاتِ.

Ev işleriyle gerektiği gibi ilgilenen bayanlar, kaynanaları tarafından iğnelenmezler.

(14) لَا فَاعِلَ خَيْرٍ نَادِمٌ وَ لَا فَاعِلَ شَرٍّ مَسْرُورٌ مِمَّا فَعَلَهُ.

İyilik yapan, yaptığına pişman, kötülük yapan da yaptığından memnun olmaz.

(15) كَانَ أُسْتَاذُنَا يُرَدِّدُ نُصْحَهُ هٰذَا: لَا مُهْمِلِي وَاجِبَاتِهِمْ نَاجِحُونَ فِي حَيَاتِهِمْ.

Öğretmenimiz, şu öğüdünü tekrar eder dururdu : 'Görevlerini aksatanlar yaşamlarında başarılı olamazlar'.

(16) فِي اعْتِقَادِي أَنَّهُ: لَا مُجَاهِدًا فِي سَبِيلِ وَطَنِهِ وَ دِينِهِ مُتَخَاذِلٌ.

Vatanı ve dini uğruna mücadele veren hiçbir kimsenin (Allah tarafından) yardımsız bırakılmayacağına inanıyorum.

(17) يَرِدُ فِي الْقُرْآنِ أَنَّهُ، لَا مُجِيبًا الدُّعَاءَ وَ التَّضَرُّعَ إِلاَّ اللهُ.

Kur'an'a göre, yalvarıp yakarmalara Allah'tan başka icabet eden hiçkimse yoktur.

(18) لَا قَارِئًا لِدَرْسِهِ إِلاَّ خَالِدٌ وَ زَكِيٌّ.

Halit ve Zeki dışında dersini okuyan hiçkimse yok.

(19) لَا مُوَظَّفِي حِسَابَاتٍ مُخْطِئُونَ فِي حَالَةِ اسْتِعْمَالِ الْآلَةِ الْحَاسِبَةِ.

Hesap makinesi kullanmaları durumunda hiçbir hesap memuru hata etmez.

(20) لَا سَاعِينَ فِي سَبِيلِ اللهِ يَحْزَنُونَ فِي الْآخِرَةِ.

Allah yolunda çaba harcayan hiçkimse ahirette mahzun olmayacaktır.

(21) لَا حَرِيصًا عَلَى جَمْعِ الْمَالِ بَيْنَ هَؤُلَاءِ الْمُشَارِكِينَ.

Bu ortaklar içinde, mal biriktirmeye tamah eden hiçkimse yok.

(22) لَا رَجُلَ دِينٍ وَ لَا سِيَاسَةٍ مُشْتَرِكَانِ فِي هٰذِهِ النَّدْوَةِ.

Bu sempozyuma hiçbir din adamı ve siyasetçi iştirak etmiyor.

(23) لَا صَانِعَ مَعْرُوفٍ نَادِمٌ وَ لَا صَانِعَ سَيِّئَةٍ مُوَفَّقٌ فِي هٰذِهِ الدُّنْيَا.

Bu dünyada, iyilik yapan pişman, kötülük yapan da muvaffak olamaz.

(24) لَا مُهْتَمًّا بِدُرُوسِهِ رَاسِبٌ إِنْ كَانَ مُعَلِّمُ الدَّرْسِ عَادِلاً.

Dersin hocası adilse, derse karşı ilgili olan hiçkimse sınıfta kalmaz.

(25) جَمَعَ الْجَدُّ أَحْفَادَهُ حَوْلَهُ وَ نَصَحَهُمْ قَائِلاً: لَا سَاعِيًا فِي الْخَيْرَاتِ يَخِيبُ سَعْيُهُ.

Dede, torunlarını etrafına topladı ve kendilerine, 'iyilik için uğraş veren hiç kimsenin emekleri boşa gitmez' diyerek nasihatte bulundu.

(26) لَا مُكِبًّا عَلَى دُرُوسِهِ كَمَا يَنْبَغِي يَرْسُبُ فِي الْاِمْتِحَانَاتِ.

Derslerine gerektiği gibi eğilen (kapanan) hiçkimse sınavlarda başarısız olmaz.

ÖNEMLİ NOT

Dersimizin başında, gerekli şartları taşımaması durumunda cinsini nefyeden Lâ'nın isminin mansup yerine merfû okunacağı ifade edilmişti. Burada ise ismi merfû olarak okunan bu Lâ'nın cümlede mutlaka tekrarlanmak zorunda olduğunu ayrıca belirtmek gerekmektedir. Aşağıdaki cümlelerde konuyla ilgili yeterince örnek sunulmuştur. Dikkatle inceleyiniz.

CİNSİNİ NEFYEDEN 'LÂ'NIN AMEL ETMEYİŞİ İLE İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

(1) لَا الْمُدِيرُ وَ لَا الْوَكِيلُ مَوْجُودَانِ فِي الْمَكْتَبِ.

Ofiste, ne müdür ne de müdürün vekili vardı.

(2) لَا فِي الْمَكْتَبَةِ فَهَارِسُ وَ لَا مَخْطُوطَاتٌ نَفْسُهَا.

Kütüphanede ne kataloglar ne de yazma eserlerin kendisi vardı.

(3) لَا فِي بَيْتِ الْعَجُوزِ الْفَقِيرَةِ طَعَامٌ وَ لَا شَرَابٌ.

Yoksul kocakarının evinde ne yiyecek ne içecek vardı.

(4) لَا مُهَنْدِسُ الشَّرِكَةِ عَرَفَ مَوْقِعَ هٰذَا الْعُطْلِ التِّقْنِيِّ وَ لَا رَئِيسُ الْعُمَّالِ.

Bu teknik hatayı ne mühendis farketti ne de işçibaşı.

(5) يَكْسِبُ رِضَاءَ اللّٰهِ مَنْ يُنْفِقُ فِي سَبِيلِهِ بِلاَ حِسَابٍ.

Allah yolunda sınırsız harcama yapan kişi Onun rızasını elde eder.

(6) قَدْ كَذَبَ التَّاجِرُ الْمُحْتَالُ عَلَى الْمَدِينِ لَهُ حِينَمَا قَالَ فِي وَجْهِهِ:
لَا مَعِي نُقُودٌ وَ لَا صُكُوكٌ اَلْآنَ!

Üçkağıtçı tüccar, alacaklısının yüzüne karşı: 'şu anda yanımda ne nakit ne de çek var' derken Ona yalan söylemişti.

(7) لَا مُحَمَّدٌ عَرَفَ الْإِجَابَةَ وَ لَا خَالِدٌ.

Yanıtı ne Muhammed ne de Halit bilebildi.

(8) لَا الطَّبِيبَاتُ حَضَرْنَ الْحَفْلَ وَ لَا الْمُمَرِّضَاتُ هٰذَا الصَّبَاحَ.

Bu sabah toplantıya ne bayan doktorlar ne de hemşireler geldi.

(9) يُخْطِئُ دَائِمًا مَنْ يَتَكَلَّمُ فِي الْمَوْضُوعَاتِ الْعِلْمِيَّةِ بِلاَ مُسْتَنَدَاتٍ وَ لَا مَصْدَرٍ.

İlmi konularda belgesiz ve kaynaksız konuşan kişi her zaman yanılır.

(10) كَانَ الْجَاحِظُ مِنْ أَكْبَرِ الْأُدَبَاءِ الْقُدَامَى بِلاَ شَكٍّ.

Hiç kuşkusuz Cahiz, klasik edebiyatçıların en büyüklerindendi.

(11) لَا التَّوْبِيخُ وَ لَا التَّمَلُّقُ لَهُ يَنْفَعُ مَعَهُ.

Ona ne azar kar ediyor ne pohpohlama.

ÖNEMLİ NOT

Cinsini nefyeden Lâ'nın haberi -*şayet bağlamdan ve cümlenin akışından, haber olan kelimenin ne olduğu tahmin edilebilecekse*- cümleden tamamen kaldırılabilir. Sözgelimi اَلْقُرْآنُ كِتَابٌ مُنْزَلٌ مِنْ عِنْدِاللهِ لَا شَكَّ cümlesinde لَا شَكَّ ile kastedilenin لَا شَكَّ فِي ذٰلِكَ veya لَا شَكَّ مَوْجُودٌ فِي ذٰلِكَ gibi bir cümle olduğu kolayca tahmin edilebileceği için haber olan kısımları cümleden kaldırılmıştır. Aşağıdaki tabloda, Klasik ve Modern Arapça'da çok yaygın olan bu kullanım şekliyle ilgili yeterli örnek verilmiştir. İnceleyiniz.

Anlamı	Haberi Hazfedilmiş Cinsini Nefy. Lâ	
Hiç kuşku yok ... , Şüphesiz ki ...	لَا شَكَّ (مَوْجُودٌ)	1
Hiç kuşku yok ... , Şüphesiz ki ...	لَا رَيْبَ (مَوْجُودٌ)	2
Hiç kuşku yok ... , Şüphesiz ki ...	لَا جَرَمَ (مَوْجُودٌ)	3
Hiç kurtuluşu yok ... , Kesinlikle, Kaçınılmaz olarak, Gerekir	لَا بُدَّ (مَوْجُودٌ)	4
Hiç kurtuluş yok ... , Kaçınılmaz	لَا مَنَاصَ (مَوْجُودٌ)	5
Zararı yok, Ziyanı yok	لَا بَأْسَ (مَوْجُودٌ)	6
Zararı yok, Ziyanı yok	لَا ضَيْرَ (مَوْجُودٌ)	7
Ne var bunda! Şaşılacak ne var!	لَا غَرْوَ (مَوْجُودٌ)	8
Ne var bunda! Şaşılacak ne var!	لَا عَجَبَ (مَوْجُودٌ)	9
Ne var bunda! Şaşılacak ne var!	لَا غَرَابَةَ (مَوْجُودٌ)	10
Mutlaka, Kesinlikle, Çaresiz	لَا مَحَالَةَ (مَوْجُودٌ)	11
Mutlaka, Kesinlikle, Çaresiz	لَا خَيْرَ (مَوْجُودٌ) فِيهِ	12

Faydası yok, Yararı yok	لَا فَائِدَةَ (مَوْجُودٌ)	13
Gerek (ihtiyaç) yok, Lüzum yok	لَا حَاجَةَ (مَوْجُودٌ)	14
Gerek (ihtiyaç) yok, Lüzum yok	لَا دَاعِيَ (مَوْجُودٌ)	15
Seçenek yok, Alternatif yok	لَا خِيَارَ (مَوْجُودٌ)	16
Fark yok, Farksız, Aynı	لَا فَرْقَ (مَوْجُودٌ)	17
Ümit yok, Ümitsiz vaka	لَا أَمَلَ (مَوْجُودٌ)	18
İhtimal yok, İmkan yok	لَا احْتِمَالَ (مَوْجُودٌ)	19
İhtimal yok, İmkan yok	لَا وَجْهَ (مَوْجُودٌ)	20

اَلْمَدَنِيَّةُ الْحَدِيثَةُ

مِنَ النَّاسِ مَنْ لَا يَتَرَدَّدُ فِي الْقَوْلِ بِأَنَّ مَدَنِيَّتَنَا فِي مَيْعَةِ الرَّبِيعِ، وَ مِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ إِنَّهَا تَخَطَّتْ رَبِيعَهَا إِلَى الصَّيْفِ. وَ مِنْهُمْ مَنْ يُؤَكِّدُ أَنَّهَا اجْتَازَتْ صَيْفَهَا إِلَى الْخَرِيفِ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَزْعُمُ أَنَّهَا فِي صَمِيمِ الشِّتَاءِ. وَ هُنَالِكَ فَرِيقٌ يُؤْمِنُ أَوْثَقَ الْإِيمَانِ بِأَنَّ مَدَنِيَّتَنَا قَدِ اكْتَشَفَتْ سِرَّ الشَّبَابِ الدَّائِمِ فَهِيَ بَاقِيَةٌ مَا بَقِيَ الْإِنْسَانُ وَ الزَّمَانُ. وَ لِكُلٍّ مِنْ هَؤُلَاءِ حُجَّةٌ يَسُوقُهَا وَ بُرْهَانٌ يُدْلِي بِهِ وَ دَلَائِلُ يَسْتَنِدُ إِلَيْهَا. أَمَّا الْأَمْرُ الَّذِي لَا يَخْتَلِفُ فِيهِ عَاقِلَانِ فَهُوَ أَنَّ الْمَدَنِيَّةَ الْحَاضِرَةَ مَا أَدْرَكَتْ بَعْدُ وَ لَا هَدَفًا مِنْ أَهْدَافِ الْإِنْسَانِ. فَهِيَ مَا أَخْرَجَتْنَا مِنْ ظُلْمَةٍ حَتَّى أَوْقَعَتْنَا فِي ظُلُمَاتٍ، وَ لَا حَرَّرَتْنَا مِنْ وَهْمٍ حَتَّى كَبَّلَتْنَا بِأَوْهَامٍ، وَ لَا فَتَحَتْ لَنَا بَابًا حَتَّى أَغْلَقَتْ فِي وَجْهِنَا أَبْوَابًا. لَئِنْ ذَلَّلَتْ لَنَا الْمَاءَ وَ الْهَوَاءَ فَقَدْ جَعَلَتْنَا أَرِقَّاءَ لِلْغَابِ وَ التُّرَابِ. وَ لَئِنْ وَسَّعَتْ بُطُونَنَا حَتَّى لَا تَكَادُ تَمْلَأُهَا الْأَرْضُ وَ السَّمَاءُ فَقَدْ ضَيَّقَتْ قُلُوبَنَا حَتَّى لَا تَكَادُ تَتَّسِعُ لِدِرْهَمٍ مِنَ الْعَطْفِ وَ اللُّطْفِ وَ الْحَنَانِ. وَ لَئِنْ مَدَّتْ بِأَبْصَارِنَا إِلَى أَقَاصِي الْفَضَاءِ فَقَدْ حَجَبَتْ بَصَائِرَنَا عَنْ أَقْرَبِ مَا يَتَّصِلُ بِنَا مِنَ الْكَائِنَاتِ. وَ لَعَمْرِي إِنَّ مَدَنِيَّةً تُوغِرُ قَلْبَ الْإِنْسَانِ عَلَى أَخِيهِ الْإِنْسَانِ لَمَدَنِيَّةٌ تُقَوِّضُ أَرْكَانَهَا بِيَدِهَا... إِنَّهَا لَمَدَنِيَّةٌ بِهَا الْخَرَفُ فَهِيَ مِنْ عُمْرِهَا فِي الشِّتَاءِ.